

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΜΝΗΣ

Α'

Ἴναι περίεργον ὅτι τὸ ἱστορικὸν μυθιστόρημα, τὸ θέατρον, ὁ κινηματογράφος, αἱ ὠραῖαι τέχναι παρέλειψαν ἐντελῶς νὰ ἐκμεταλλευθῶν τὴν ἱστορίαν Ἡρώδου τοῦ μεγάλου, ἡ ὁποία μολοντοῦτο εἶναι πλουσιωτάτη εἰς δραματικὰς καταστάσεις, εἰς ἰσχυρότατα πάθη, ραδιουργίας τῶν ἀνακτόρων καὶ στρατιωτικὰ κατορθώματα ἀξιόλογα, καὶ ὅλα αὐτὰ ἐξελισσόμενα ἐντὸς πλαισίου, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τοπογραφικῆς, ἐθνογραφικῆς καὶ ἱστορικῆς ἀπόψεως εἶναι καὶ ἰδιότυπον καὶ πολὺ γραφικόν. Περὶ τῆς βασιλείας τοῦ τρομεροῦ τυράννου δὲν ἔχομεν, ἔξ ὅσων γνωρίζω, παρὰ μίαν μονογραφίαν ξηράν, γραφεῖσαν ἀπὸ τὸν Δὲ Σωλοῦ, ὁ ὁποῖος ἀπλῶς συνέλεξεν ὅ,τι μᾶς ἀφηγεῖται περὶ τούτου ὁ Φλάβιος Ἰώσηπος.

Ἐξεμεταλλεύθησαν τόσον πολὺ τὸν Νέρονα καὶ τὴν Κλεοπάτραν, τὴν αὐλὴν τοῦ Βυζαντίου καί, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας τοῦ σουλτὰν Χαμίτ καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ τελευταίου Τσάρου καὶ τοῦ Ρασπουτίν. Πολὺ πιθανῶς ἡ παρέλιψις αὐτῆ πρέπει νὰ ἀποδοθῆ εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ἱστορία τοῦ Ἡρώδου δὲν εἶναι γενικῶς γνωστὴ, ἐπειδὴ δὲν περιέχεται εἰς τὰ σχολικὰ προγράμματα, ὅπως συμβαίνει καὶ διὰ τοὺς Σελευκίδας καὶ τοὺς Λαγίδας, ἔπειτα δὲ διότι ἐξειλίχθη εἰς πεδῖον περιορισμένον καὶ χανόμενον μέσα εἰς τὸ ἰσχυρὸν φῶς τῆς ἱστορίας τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι περισσότερον γνωστὸς ὁ πολὺ ἀσημότερος Ἡρώδης Ἀγρίππας χάρις εἰς τὴν Σαλώμην. Καὶ ὅμως ἡ βασιλεία τοῦ Μεγάλου Ἡρώδου

οὐδεμιᾶς ἄλλης ὑπολείπεται εἰς μεταπτώσεις πυκνὰς καὶ ἀξιολόγους, τοῦλάχιστον ἀπὸ ἐκείνας αἱ ὁποῖαι ἀψηχόλησαν τὸν χρωστῆρα καὶ τὸν κάλαμον καλλιτεχνῶν καὶ λογογράφων.

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ Ἡρώδης ὑπῆρξε μέγας, μέγιστος κακοῦργος· τὰ ἐγκλήματά του εἰς πλῆθος καὶ τερατωδῆς ὑπερέβησαν πᾶν ὅ,τι γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῶν ἐστεμμένων κακοποιῶν, ἀλλ' ὑπῆρξε καὶ μένει διπλωμάτης δεξιὸς καὶ γενναῖος στρατηγός, μέγας οἰκοδόμος καὶ ἐραστὴς τοῦ ὠραίου διάθερμος. Σήμερον θὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν ἀφήγησιν ἑνὸς τῶν ἐγκλημάτων του, τὸ ὁποῖον ὅμως θέτει ἐν ἀναγλύφῳ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν τοῦ τυράννου· τὴν ἱστορίαν τῆς γυναικὸς του Μαριάμνης, τῆς ὠραιότητας καὶ εὐγενοῦς Ἑβραίας πριγκηπίσσης.

Ὁ Ἡρώδης, Ἰδουμαῖος, δηλαδὴ ἐκ φυλῆς ἀνέκαθεν ἐχθρικῆς τῶν Ἑβραίων, ἦτο υἱὸς Ἀντιπάτρου τινὸς προὔχοντος τῆς Ἰδουμαίας, ὁ ὁποῖος ἀνεμίχθη ζωηρῶς εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἰουδαίας. Υἱοθέτησε τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ὑρκανοῦ ἀρχιερέως καὶ ἐθνάρχου τῶν Ἑβραίων ἐκ τῆς ὀνομαστῆς οἰκογενείας τῶν Μακκαβαίων, ἐναντίον τῶν διεκδικήσεων τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀριστοβούλου. Διαγνώσας εὐφυῶς τὰ πολιτικὰ δεδομένα τῆς Παλαιστίνης, ἔδωκεν ἐπανειλημμένως μεγάλα δείγματα τῆς ἀφοσιώσεώς του πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ταχέως κατέστη ὁ πραγματικὸς κύριος τῆς Ἱερουσαλήμ, ὥστε νὰ ὤθῃσῃ τοὺς υἱοὺς του εἰς τὰ μεγάλα ἀξιώματα.

Οὕτως, ὁ υἱὸς του Ἡρώδης νεαρῶτατος ἀκόμη ἐπεβλήθη διὰ τῆς πατρικῆς ὑποστηρίξεως καὶ τινων πολεμικῶν του ἐπιτυχιῶν, ὥστε ἀνεκηρύχθη βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας ὑπὸ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου, κατόπιν δὲ ἐπεκυρώθη εἰς τὸν θρόνον ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου. Ἐβασίλευσεν ἐπὶ 33 ἔτη (37 πρ. Χρ. - 4 μ. Χ.), ἐνυμφεῦθη δὲ πολλὰς γυναῖκας, τὴν Παλλάδα, τὴν Φαίδραν, τὴν Ἑλπίδα, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀφῆκαν τέκνα δράσαντα, ἔπειτα τὴν Δωρίδα ἐξ ἧς ἐγέννησε τὸν Ἀντίπατρον, τὴν Μαριάμνην Ἀ' περὶ ἧς πρόκειται, ὕστατον

βλαστὸν τοῦ οἴκου τῶν Μακκαβαίων ἐξ Ἰωάννου τοῦ Ὑρκανοῦ, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέκτησεν υἱοὺς τὸν Ἀριστόβουλον καὶ Ἀλέξανδρον. Τούτων ὁ πρῶτος ἔγινε πατὴρ ἑνὸς Ἡρώδου νυμφευθέντος τὴν Βερενίκην, ἄλλου Ἡρώδου λεγομένου Ἀντίππα Α' καὶ τῆς περιφήμου Ἡρωδιάδος. Κατόπιν ἐνυμφεύθη ὁ Μ. Ἡρώδης τὴν Μαριάμνην Β' θυγατέρα τοῦ ἀρχιερέως Σίμωνος ἐξ ἧς ἐγεννήθη ὁ Ἡρώδης Φίλιππος ὁ δυστυχῆς πρῶτος σύζυγος τῆς τρομερᾶς ἀνεψιάς του Ἡρωδιάδος. Ἐπειτα τὴν Μαλθάκην, Σαμαριτίδα, γενομένην μητέρα τοῦ Ἀρχελαίου καὶ Ἡρώδου τοῦ Ἀντίππα, δευτέρου συζύγου τῆς Ἡρωδιάδος καὶ δημίου τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, τελευταίαν δὲ γυναῖκα ἔλαβε τὴν Κλεοπάτραν ἐξ ἧς ἀπέκτησε τὸν Φίλιππον σύζυγον τῆς Σαλώμης τῆς περιφήμου ὀρχηστρίδος θυγατρὸς τῆς Ἡρωδιάδος.

Ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῆς Μαριάμνης Α' εἶχον τὸ δυστύχημα, ἐκτὸς τῆς εὐγενεστάτης των καταγωγῆς, νὰ διακρίνονται καὶ διὰ τὴν ὠραιότητά των, τὸ δὲ χειρότεον δι' αὐτοὺς ὅτι ὁ Ἑβραϊκὸς λαὸς ἐδεικνύετο πολὺ εὐαίσθητος εἰς τὰ χαρίσματα αὐτῶν καὶ τὴν δημοτικότητα ταύτην ἠΐξαν ἢ ἀνάμνησις τῶν μεγάλων ἐθνικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ οἴκου των. Ὁ Ἡρώδης, μὴ Ἑβραῖος καὶ ταπεινῆς καταγωγῆς, ἐζηλοτύπει τὴν δημοτικότητα ταύτην καὶ ἀνησύχει. Παρὰ τὸν βαθὺν ἔρωτά του πρὸς τὴν Μαριάμνην, δὲν ἐδίστασε νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὴν οἰκογένειάν της. Καὶ εἶναι περίεργος ἢ νοοτροπία τοῦ τυράννου, ὁ ὁποῖος ἀπῆτει ἀμοιβαῖον τὸν ἔρωτά της, παρὰ τὰ τρομακτικὰ πλήγματα ὅσα κατέφευρεν εἰς τὴν καρδίαν τῆς γυναικὸς του.

Εἰς τὰς δυστυχίας τῆς πριγκηπίσσης συνετέλεσε πολὺ ἡ μήτηρ της Ἀλεξάνδρα, γυναῖκα φιλόδοξος καὶ ἀσύνετος. Ἦτο θυγάτηρ τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως Ὑρκανοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ ἀβουλία ἦτο ἴση πρὸς τὴν ἀγαθότητα. Ἀπαχθεῖς αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν Πάρθων, οἱ ὁποῖοι κατέλαβον τὴν Ἱερουσαλὴμ διὰ νὰ ἐγκαταστήσουν τὸν φιλόδοξον καὶ ἐγκληματιαν ἀδελφόν του Ἀντίγονον, ἠκρωτηριάσθη κατὰ τὰ ὄρα διὰ νὰ μὴ ἠμπορῇ πλέον νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀρχιεροσύνην. Ἐτι τινὰ κατόπιν ἀφῆθη καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὴν

Μεσοποταμίαν, ἀντικείμενον βαθιέως σεβασμοῦ τῶν ἐκεῖ Ἰουδαίων. Ὁ Ἡρώδης δι' ὑποσχέσεων ἀπατηλῶν ἐπέτυχεν νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ διὰ νὰ τὸν κρατῇ ὑπὸ τὰς ὄψεις του. Ὁ γέρον οὐδὲν ὑπωπτεύθη, ἀλλ' ἡ Ἀλεξάνδρα διέβλεψε τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ βασιλέως. Καὶ θὰ ἴδωμεν πόσον αἱ ὑποψίαι τῆς αὐτῆς ἦσαν δικαιολογημέναι.

Ἡ Ἀλεξάνδρα εἶχεν υἱὸν Ἀριστόβουλον, μόλις δεκαεῖς ἔτων, δικαιοῦμενον νὰ διεκδικήσῃ τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως κατὰ κληρονομίαν. Ἀπηρθύνθη λοιπὸν εἰς τὴν Κλεοπάτραν, καὶ τὴν παρεκάλει νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν Ἀντώνιον ὑπὲρ τοῦ νεαροῦ Ἀριστοβούλου. Συγχρόνως ἔτυχε νὰ ἔλθῃ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα κάποιος Δέλλιος, στενὸς φίλος τοῦ Ἀντωνίου. Ἰδὼν τὴν Μαριάμνην καὶ τὸν Ἀριστόβουλον, οἱ ὅποιοι ἦσαν μαγευτικῶς ὠραῖοι, συνεβούλευσε τὴν Ἀλεξάνδραν νὰ στείλῃ τὰς εἰκόνας τῶν εἰς τὸν ὠραιοπαθῆ Ἀντώνιον. Αἱ εἰκόνες θὰ συνηγόρουν παρὰ τῷ δικτάτορι εὐγλωττότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον. Ἡ Ἀλεξάνδρα ἠκολούθησε τὴν συμβουλὴν χωρὶς νὰ ἀντιληφθῇ τὴν σοβαρότητα τοῦ διαβήματός της εἰς αὐτὴν γεμάτην ἀπὸ καχυποψίας. Ὁ Ἀντώνιος ἅμα εἶδε τὰς εἰκόνας, ἔγραψεν εἰς τὸν Ἡρώδη νὰ τοῦ στείλῃ ἀμέσως τὸν γυναικάδελφόν του. Ὁ Ἡρώδης ὅμως ἀπήντησεν ὅτι ἡ ἀναχώρησις τοῦ νεαροῦ πρίγκηπος ἠμποροῦσε νὰ παρεξηγηθῇ καὶ νὰ παράσχῃ εἰς τοὺς δυσηρεστημένους πρόσχημα πρὸς πρόκλησιν νέων ταραχῶν. Διὰ νὰ προλάβῃ δὲ δευτέραν διαταγὴν καὶ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰς ραδιουργίας τῆς Ἀλεξάνδρας, ἔσπευσε νὰ περιβάλλῃ τὸν νεαρὸν πρίγκηπα μὲ τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως. Ταῦτοχρόνως διέταξε τὴν Ἀλεξάνδραν νὰ μὴ κινηθῇ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὴν ἐπετήρει αὐστηρῶς. Ἡ Ἀλεξάνδρα ἔπαιζε μὲ τὴν φωτιά. Παρεπονέθη πρὸς τὴν Κλεοπάτραν, ἡ ὁποία τὴν συνεβούλευσε νὰ δραπετεύσῃ μὲ τὸν Ἀριστόβουλον καὶ νὰ μεταβῇ πλησίον της εἰς τὴν Αἴγυπτον. Κατεσκεύασε λοιπὸν δύο φέρετρα ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐτοποθετήθη αὐτὴ καὶ ὁ υἱὸς της καὶ διὰ νυκτὸς ἔφυγαν πρὸς σημεῖον τῆς ἀκτῆς ὅπου πλοῖον ἔτοιμον τοὺς ἀνέμενε.

Ἄλλ' ὁ Ἡρώδης εἰδοποιηθεὶς ἀπὸ ἓνα τῶν ὑπηρετῶν της, συνέλαβε καθ' ὁδὸν τοὺς φυγάδας. Καὶ προσεποιήθη μὲν ὅτι τοὺς συγχωρεῖ ἀλλ' ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ ξεκάμη τὸν Ἀριστόβουλον.

Ὁ ἐνθουσιασμός τὸν ὁποῖον ὁ λαὸς ἔδειξεν ὅταν ὁ νεαρός καὶ ὠραῖος ποντίφηξ ἐπεδείχθη εἰς τὸν Ναὸν κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ 7^{ου} μηνός, ἠρέθισαν τὸν τύραννον, ὅστις ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἀναβάλλῃ τὸ ἔγκλημα. Μετὰ τὰς ἐορτὰς παρέστη εἰς συμπόσιον δοθὲν πρὸς τιμὴν του εἰς τὴν Ἱεριχὼ ὑπὸ τῆς Ἀλεξάνδρας. Κατὰ τοῦτο ἔδειχθη πολὺ εὐθυμὸς καὶ φιλόφρων πρὸς πάντας, μετὰ δὲ τὸ συμπόσιον ἔπαιζε μὲ τὸν Ἀριστόβουλον εἰς γυμναστικά παίγνια καὶ ὅταν ἐνύκτωσεν, ἐπρότεινεν εἰς τοὺς συμπαίκτας νὰ λουθοῦν εἰς πλησίον μεγάλην λίμνην ἢ δεξαμενὴν. Ἀλλὰ ὄργανα τοῦ τυράννου ἐβύθισαν τὸν Ἀριστόβουλον καὶ τὸν ἐκράτησαν ὑπὸ τὸ ὕδωρ, δῆθεν παίζοντες, ἕως οὗ τὸν ἐπνίξαν. Ὁ Ἡρώδης ὑπεκρίθη βαθυτάτην λύπην καὶ ἔκαμε μεγαλοπρεπεστάτην κηδείαν εἰς τὸν γυναικάδελφόν του. Ἀλλὰ κανένα δὲν ἠπάτησεν. Ἡ Ἀλεξάνδρα ἀπαρηγόρητος ἔφθασεν εἰς σημεῖον νὰ αὐτοκτονήσῃ. Ἄλλ' ἡ ἑλπίς νὰ ἐκδικήσῃ μίαν ἡμέραν τὸν υἱὸν της, τῆς ἔδωκε τὸ θάνατος τῆς ζωῆς. Ἐγραψεν ὅμως εἰς τὴν Κλεοπάτραν λεπτομερῶς τὰ τοῦ νέου ἔγκλήματος τοῦ Ἡρώδου. Ὁ Ἀντώνιος ἐζήτησεν ἐξηγήσεις ἀπὸ τὸν Ἡρώδην καὶ ὁ τύραννος ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ εἰς Λαοδικεῖαν διὰ νὰ ἀπολογηθῇ προφορικῶς.

B'

Ἀναχωρῶν ἀνέθεσεν τὴν κυβέρνησιν εἰς τὸν θεῖόν του Ἰωσήφ, σύζυγον τῆς ἀδελφῆς του Σαλώμης, ἡ ὁποία ὑπῆρξε πάντοτε ὁ κακὸς δαίμων τῶν ἀνακτόρων. Συνέστησε δὲ εἰς τοῦτον, ἐν ἣ περιπτώσει πέσῃ θῦμα τῆς ὀργῆς τοῦ Ἀντωνίου, νὰ σφάξῃ ἀμέσως τὴν Μαριάμνην διὰ νὰ μὴ περιέλθῃ εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἔρωτομανοῦς δικτάτορος. Ὁ Ἰωσήφ

συζητῶν μίαν ἡμέραν μετ' αὐτῆς, ἠθέλησε νὰ τῆς δείξῃ μέχρι τίνος βαθμοῦ τὴν ἠγάπα ὃ βασιλεὺς καὶ τῆς ἐμπιστεύθῃ τὸ φοβερὸν μυστικόν. Ἄλλ' ἡ Μαριάμνη ἀντὶ νὰ ἐκλάβῃ τοῦτο ὡς τεκμήριον ἔρωτος, τὸ ἐξετίμησεν ὡς προῖόν ἐγωῖσμοῦ καὶ σκληρότητος, τοῦτο δὲ ἐπηύξησε τὸ μῖσός της πρὸς τὸν τύραννον.

Διαδοθέντος μετ' οὗ πολὺ ὅτι ὁ Ἡρώδης κατεδικάσθη καὶ ἐθανατώθη ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου, ἡ Ἀλεξάνδρα ἔπεισε τὸν Ἰωσήφ νὰ θέσῃ τὴν Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ τὴν φρούρησιν τῶν ρωμαϊκῶν λεγεόνων, οἱ ὅποιοι εὐρίσκοντο εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἐλπίζουσα ὅτι ἅμα ἔλθῃ ὁ Ἀντώνιος θὰ ἠδύνατο αὐτὴ μὲ τὴν ὥραιαν Μαριάμνην νὰ ἀναλάβουν τὴν βασιλείαν. Ἀλλὰ γρήγορα ἐνεφανίσθη σῶος καὶ ἀκέραιος ὁ Ἡρώδης εἰς τὴν πρωτεύουσάν του, διότι μὲ τὴν εὐστροφίαν τοῦ πνεύματός του, τὴν εὐγλωττίαν του καὶ ἰδίως τὰ πλουσιώτατα δῶρά του, ἐξηυμένισε τὸν Ἀντώνιον.

Ἡ Σαλώμη, ἡ ὁποία ἐμίσει ἀνέκαθεν τὴν Μαριάμνην καὶ ὅλην τὴν οἰκογένειαν τῶν Ἀσμοναίων, ἐπειδὴ ἀπ' ἀρχῆς τὴν περιεφρόνουν διὰ τὴν ταπεινὴν της καταγωγὴν, ἔσπευσε νὰ καταστήσῃ ἐν λεπτομερείᾳ ἐνήμερον τῶν συμβάντων τὸν ἀδελφόν της. Ἐτόνισεν ἰδιαιτέρως τὴν ἀναπτυχθεῖσαν μεγάλην οἰκειότητα μεταξὺ τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῶν δύο γυναικῶν, ὥστε νὰ καταστήσῃ ὑποπτον τὴν συζυγικὴν πίστιν τῆς Μαριάμνης. Ὁ Ἡρώδης ἐδίστασε κατ' ἀρχὰς νὰ πιστεύσῃ εἰς ἀπιστίαν τῆς Μαριάμνης, ἀλλ' ὅταν εἶδεν ὅτι ἦτο ἐνήμερος τῆς μυστικῆς διαταγῆς τὴν ὁποίαν εἶχε δώσῃ φεύγων, τότε ἐπίστευσεν ὅτι ὁ Ἰωσήφ ἐπεχείρησε νὰ κατακτίσῃ τὴν βασιλίαν. Αὐτοστιγμὴν διέταξε τὴν θανάτωσιν τοῦ Ἰωσήφ, ἄνευ ἀπολογίας, ἡ Ἀλεξάνδρα ἐφυλακίσθη, μόνη δὲ ἡ Μαριάμνη ἔτυχε συγγνώμης διότι ὁ ἔρως τοῦ Ἡρώδου πρὸς αὐτὴν εὐρέθη ἰσχυρότερος τῆς ὀργῆς του.

Καιρὸν τινα ὕστερον ὁ Ἀντώνιος διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν Κλεοπάτραν, ἐπέδικασεν εἰς αὐτὴν χωρία τινὰ τῆς Ἰουδαίας, ἀφαιρέσας αὐτὰ ἀπὸ τὸ βασίλειον τοῦ Ἡρώδου, ὅπως τὴν Ἱεριχώ, καθὼς καὶ τινὰ μέρη τῆς Πετραίας

Ἀραβίας εἰς βάρος τοῦ βασιλέως τῆς Μαλίχου. Ἡ Κλεοπάτρα ἦλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ διὰ νὰ κανονίσῃ τὰ τῆς ἐκχωρήσεως ταύτης καὶ παρὰ τὸ μῖσος τὸ ὁποῖον ἔτρεφε πρὸς τὸν Ἡρώδην, προσεπάθησε μὲ ὅλα τὰ σαγηνεύματά της νὰ τὸν κατακτίσῃ διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν θανάτωσίν του ἀπὸ τὸν Ἀντώνιον. Ἄλλ' ὁ Ἡρώδης ἀντελήφθη τὴν παγίδα τῆς σειρήνος αὐτῆς τοῦ Νείλου καὶ ἀπέφυγε συστηματικῶς νὰ ἐκτεθῆ! Διανοήθη μάλιστα νὰ τὴν ἐξαφανίσῃ σκηνοθετῶν τυχαῖον δυστύχημα, ἀλλ' ἡ φρόνησις τὸν συνεκράτησεν. Εἶχε διαγνώσει εἰς τὴν Λαοδίκειαν ὅτι ὁ Ἀντώνιος τὸν ὑποπτεύετο. Δι' ὅλα αὐτὰ τῆς ἔκαμε λαμπρὰν ὑποδοχὴν καὶ τὴν συνώδευσεν ἀναχωροῦσαν εἰς τὴν Αἴγυπτον μέχρι τῶν συνόρων ὅπου τῆς ἐμέτρησε 400 τάλαντα ἀργύρου τὸ μὲν ἥμισυ ὡς ἐτήσιον φόρον τῶν εἰς αὐτὴν ἐκχωρηθεισῶν Ἰουδαϊκῶν πόλεων, καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ διὰ λογαριασμόν τοῦ Μαλίχου. Κατόπιν ὅμως ἠνάγκασθη νὰ κάμῃ πόλεμον ἐναντίον τούτου διὰ νὰ εἰσπράξῃ τὸ ποσόν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ναυμαχία τοῦ Ἀκτίου τὸν ἐστέρησε τοῦ προστάτου τοῦ Ἀντωνίου. Ὁ Ἀντώνιος ἠττημένος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν διὰ ν' αὐτοκτονήσῃ. Ὁ Ἡρώδης ἔντρομος ἐκ τῆς μεταβολῆς τῆς τύχης ἀπεφάσισε νὰ πιάσῃ, τὸ δὴ λεγόμενον, τὸν ταῦρον ἀπὸ τὰ κέρατα. Ἀντὶ νὰ περιμείνῃ τὴν περὶ αὐτοῦ ἀπόφασιν τοῦ νικητοῦ, ἀπεφάσισε νὰ τὸν προὑπαντήσῃ εἰς τὴν Ρόδον. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἦτο γενικῶς μισητὸς καὶ ὅπου ἡ μετάπτωσις τῶν ρωμαϊκῶν πραγμάτων ἐνεθάρρυνε τοὺς πατριώτας Ἑβραίους, ἠθέλησε νὰ ἐξαφανίσῃ τὸν γέροντα Ὑρκανόν, ὅστις ἀπετέλει ζωντανὸν ἔθνικόν παλάδιον τοῦ λαοῦ. Τὸν ἐθανάτωσε λοιπὸν ὀγδοηκοντούτην μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι ὁ ἄκακος αὐτὸς πάππος τῆς Μαριάμνης ἐξύφαινε συνωμοσίαν ἐναντίον του. Καὶ οὕτως ἡ Μαριάμνη ἐβυθίσθη εἰς νέον πένθος· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνηλίκου ἀδελφοῦ της, ἐπένθησε τὸν ὑπερήλικα πάππον της. Εἰς τὴν Ρόδον ὁ Ἡρώδης μὲ ὄραϊα ἐπιχειρήματα καὶ γλῶσσαν ἀληθινὰ πειστικὴν ἐκέρδησε τὴν εὐνοίαν τοῦ Ὀκταβίου καὶ ἐπέστρεψε θριαμβευτής.

Ἡ Ἀλεξάνδρα καὶ ἡ Μαριάμνη ἐφυλάσσοντο κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ καλῶς· τὰς εἶχε περιορίσῃ εἰς τὸ φρούριον Ἀλεξάνδρειον ὑπὸ τὴν ἄγρυπνον ἐπίβλεψιν δύο ὑπηρετῶν τοῦ πιστῶν, τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ Σοχέμ. Καὶ εἰς τούτους εἶχε δώσῃ ἐντολὴν νὰ σφάζουν καὶ τὰς δύο, ἅμα ὡς θὰ ἐβεβαιούντο ὅτι ὁ Ἡρώδης ἐθανατώθη ὑπὸ τοῦ Ὀκταβίου.

Πλήρης χαρᾶς ὁ Ἡρώδης ἔφθασεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἦτο εὐτυχῆς διότι ὄχι μόνον ἔσωσε τὴν ζωὴν καὶ τὸν θρόνον του, ἀλλ' εὔρε παρὰ τῷ Ὀκταβίῳ προστάτην σοβαρότερον καὶ μὴ ὑποκείμενον εἰς τὰς ἰδιοτροπίας καμμιᾶς Κλεοπάτρας. Δυστυχῶς ὅμως δι' αὐτὸν οὐδεὶς εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἔδειξεν ὅτι συνεμερίζετο τὴν χαρὰν του καὶ εἰς αὐτὸν τὸν οἶκόν του ἐβασίλευεν ἡ ὀδύνη καὶ ἡ κατήφεια. Ἡ Μαριάμνη καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν εἶχε μάθη τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ἐντολὴν κατὰ τῆς ζωῆς της φεύγων εἰς τὴν Ρόδον. Καὶ εἰς τὰς αἰσθηματικὰς διαχύσεις ψυχρὰ, σιωπηλὴ, ἔμεινε παθητικώτατα ἀδιάφορος. Τοῦτο ἐξήγειρε πάλιν τὰς ὑποψίας του καὶ τὸν κατέστησε μανιώδη. Ἡ μητέρα καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ἡρώδου δὲν παρέλειψαν μὲ τεχνηέντως μασσημένους ὑπαινιγμούς νὰ συκοφαντοῦν τὴν τιμιότητα τῆς Μαριάμνης. Δὲν ἐπέμειναν ὅμως πολὺ, διότι ὁ Ἡρώδης ἐβιάζετο νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου ὁ θάνατος τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας μοιραίως θὰ ἐπέφερον οὐσιώδεις μεταβολὰς εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἀνατολῆς.

Ἐπέστρεψεν ἔξ Ἀλεξανδρείας μὲ σημαντικὴν ἐπαύξεισιν τοῦ βασιλείου του. Ἀλλ' εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐπανεῦρε τὰς οἰκογενειακὰς του ἀπογοητεύσεις καὶ τὴν κατήφειαν, αἱ ὁποῖαι εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰς ἐπιτυχίας του, τὸν ἀπῆλπιζον. Οἱ ὑπαινιγοὶ τῆς Σαλώμης καὶ τῆς μητρὸς του εὔρον τὸ ἔδαφος τῆς ψυχῆς του πρόσφορον, ἔξ ἄλλου δὲ ἡ Μαριάμνη δὲν τοῦ ἀπέκρυπτε τὸ μῖσός της καὶ τὴν βαθεῖάν της περιφρόνησιν πρὸς αὐτὸν καὶ μίαν ἡμέραν τοῦ ἔρριψε κατὰ πρόσωπον τὰς δολοφονίας του. Τοῦτο ἐπετάχυνε τὴν καταστροφὴν.

Ὅσον καὶ ἂν ἦσαν ἀπίθανοι αἱ περὶ τιμιότητος τῆς Μα-

ριάμνης κατηγορία, ὁ Ἡρώδης ἔδωκε πίστιν, ἢ τοῦλάχιστον εὔρε δικαιολογίαν πρὸς πιστοποιήσιν τῆς ἐκδικήσεώς του. Μαθὼν ἀπὸ ὑπηρέτην ὅτι ὁ Σάχεμ εἶχεν ἀνακοινώσει εἰς αὐτὴν τὴν διαταγὴν τῆς ἐνδεχομένης θανατώσεώς της, ἐθεώρησε τὸν Σάχεμ ἐραστὴν αὐτῆς. Ταῦτοχρόνως ἡ Σαλώμη ἔπεισε τὸν οἰνοχόον τοῦ βασιλέως νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ἡ Μαριάμνη ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ νὰ δηλητηριάσῃ τὸν βασιλέα. Ὁ Σάχεμ ἐθανατώθη πάραυτα ἡ δὲ Μαριάμνη παρεπέμφθη εἰς δικαστήριον ἐξ αὐλικῶν τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἡρώδου. Κατήγορος παρέστη αὐτὸς ὁ βασιλεὺς καὶ ἠγόρευσε μὲ τόσῃν ὀργῇ, ὥστε ἔτρεμον οἱ δικασταὶ καὶ οὐδὲ εἰς ἐξ αὐτῶν ἐτόλμησε νὰ ψελλίσῃ ἀντίρρησην ἢ δισταγμόν. Κατεδικάσθη λοιπὸν ἡ δυστυχὴς εἰς θάνατον παμψηφεί. Μετὰ τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτὴν τινὲς τῶν δικαστῶν συνέστησαν εἰς τὸν Ἡρώδην νὰ μὴ ἐκτελέσῃ τὴν ἀπόφασιν, ἀλλὰ νὰ κλείσῃ τὴν Μαριάμνην εἰς φρούριον. Ἐνόμισαν ὅτι ἡ ἐτυμηγορία ἱκανοποίησε τὸν τύραννον καὶ ἡ μετατροπὴ τῆς ποινῆς θὰ ἐπεκυρώνετο ἀπὸ τὸν ἐρωτευμένον πάντοτε σύζυγον. Ἄλλ' ἡ Σαλώμη, ἀκριβῶς διότι ἐγνώριζε τὸν ἔρωτα αὐτὸν τοῦ ἀδελφοῦ της, τὸν ἔπεισε ὅτι θὰ εὐρίσκοντο πολλοὶ τολμηροὶ Ἑβραῖοι, οἱ ὁποῖοι ἐκμεταλλεόμενοι τὴν εὐγένειαν τῆς καταγωγῆς της, τὴν δυσφορίαν τοῦ ἔθνους κατὰ τοῦ Ἡρώδου καὶ ἀπροόπτους μεταβολὰς τῶν πραγμάτων τῆς Ρώμης, θὰ ἐφιλοδόξουν νὰ ἀπελευθερώσουν τὴν περικαλλεστάτην αἰχμάλωτον.

Ὁ Ἡρώδης ἀνεγνώρισε τὸν κίνδυνον καὶ διέταξε νὰ θανατωθῇ ἡ Μαριάμνη, ἡ ὁποία μέσα εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐκεῖνα τὰ γεμάτα ἀπὸ αἶμα καὶ ἀσέλγειαν, εἶχε μόνη διατηρήσῃ τὴν ἀρετὴν της καὶ ἠκτινοβόλει διὰ τῆς ἀγγελικῆς της καλλονῆς, τοῦ πνεύματός της καὶ τοῦ ἡρωϊκοῦ θάρρους γησίας ἀπογόνου τῶν Μακκαβαίων. Θάμα φρικαλέον ἐπεφυλάσσετο εἰς τὴν δυστυχῇ Μαριάμνην καθ' ἣν στιγμὴν ἐβάδιζε πρὸς τὸν θάνατον. Ἡ μήτηρ της Ἀλεξάνδρα, τὴν ὁποίαν βεβαίως ἐβάρυνε μέγα μέρος τῆς εὐθύνης διὰ τὴν τραγικὴν τύχην τῆς οἰκογενείας των, διὰ νὰ διατηρήσῃ τὸ γηραιὸν της σαρκίον, ἴσως ὁμως καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ἐκδι-

κηθῆ μίαν ἡμέραν, δὲν ἐδίστασε νὰ συνοδεύσῃ τὴν κατάδικον καὶ νὰ τὴν ὑβρίζῃ μὲ ἀγρίαν λύσσαν. Τὴν ἀπεκάλει διεφθαρμένην καὶ ἄτιμον μέχρι τῆς ὑστάτης στιγμῆς, τὴν ἤλεγχε διότι ἠπίστησε καὶ ἠγνωνόνησε πρὸς τὸν εὐεργέτην καὶ σύζυγόν της καὶ ἐβεβαίωσεν ὅτι δικαίως τιμωρεῖται. Ἡ Μαριάμνη ἐτήρησε σιγὴν ἀπόλυτον καὶ ὑπερηφάνειαν ὑπεράνθρωπον. Ἡρεμος καὶ ψυχρὰ ἔτεινε τὸν λευκὸν της καὶ εὐτορνον αὐχένα εἰς τοῦ δημίου τὴν μάχαιραν καὶ ἀπέθανε μὲ ἡρωϊσμὸν καταδείξαντα ὅτι εἶχε διατηρήσει ζωρὰν τὴν συνείδησιν τῆς εὐγενοῦς της καταγωγῆς.

Γ. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ

